

**Tuarascáil ar an bPróiseas Comhairliúcháin Phoiblí – An chaoi ar
dhréachtaigh Aighneachtaí na Tuarascála Bonnline NMPF an
Dréacht-NMPF**

Samhain 2019

Cúlra

Sheol an Roinn Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil an Tuarascáil Bonnline NMPF le haghaidh tréimhse chomhairliúcháin trí mhí i Meán Fómhair 2018. Ba é cuspóir na Tuarascála Bonnline a leagan amach:

- An comhthéacs beartais, reachtaíochta agus rialála do phleanáil spásúlachta mhuirí i gcoitinne agus, go sonrach, d'fhorbairt an Creat Náisiúnta um Pleanáil Mhuirí (NMPF);
- Cur síos ar an staid “mar atá” i dtéarmaí na forbartha earnála agus na ngníomhaíochtaí earnála atá ann cheana féin i limistéar muirí na hÉireann, lena n-áirítear na deiseanna agus na srianta don todhchaí a shainaithint.;
- Mionsaothrú tosaigh ar na cuspóirí ardleibhéil féideartha do chéad Creat Náisiúnta um Pleanáil Mhuirí na hÉireann;
- Roinnt ceisteanna nó ceisteanna comhairliúcháin a bhfuil sé mar aidhm acu plé agus breithniú a spreagadh i measc páirtithe leasmhara.

Fuair an Roinn 173 freagairt ar an gcomhairliúchán ó raon leathan páirtithe leasmhara, lena n-áirítear baill den phobal, grúpaí pobail cósta, ENRanna comhshaoil, comhlachtaí spóirt, comhlachtaí ionadaíochta páirtithe leasmhara, eagraíochtaí iascaigh, soláthraithe fuinnimh, Údaráis Áitiúla, comhlachtaí earnála poiblí, ionadaithe polaitiúla agus páirtithe, agus comhlachtaí ardoideachais. Mar a léiríodh sa Tuarascáil Bonnline, rinneadh breithniú cúramach ar na freagairtí go léir ar an gcomhairliúchán poiblí agus tá an dréacht-NMPF múnlaite go mór ag na haighneachtaí a fuarthas (mar aon leis an aiseolas díreach a chuir rannpháirtithe ag an iliomad imeachtaí geallsealbhóirí ar fud na hÉireann ó mhí an Mhárta 2018).

Tugann an páipéar seo achoimre ar an bpróiseas comhairliúcháin, ag tabhairt aghaidh ar chuid de na príomhcheisteanna a ardaíodh agus ar an gcaoi a bhfreagraíonn an dréacht-NMPF do na saincheisteanna sin. Beidh foireann MSP sásta ábhar na dréacht-NMPF a phlé níos mine ag ócáidí poiblí a thacóidh le comhairliúchán ar an Dréacht-Ráiteas Pleanála Mara (MPPS). Cuirfear tuilleadh eolais faoi na himeachtaí seo agus faoin gcomhairliúchán ar fáil ar láithreán gréasáin na MSP (<https://www.housing.gov.ie/ga/pleanail/pleanail-spasuil-mhuiri/creat-naisiunta-um-pleanail-mhuiri>).

Forbhreathnú achomair

Tugadh aghaidh ar raon leathan saincheisteanna in aighneachtaí ar an Tuarascáil Bonnline. Ba iad na hábhair ba mhinice a luadh ná an timpeallacht mhuirí (53% de na freagróirí), calafoirt / loingseoireacht (44%), agus caomhnú an dúlra (41%). I measc na saincheisteanna eile a ardaíodh in go leor aighneachtaí tá toiliú agus ceadúnú (34%), fuinneamh in-athnuaite (34%), dobharshaothrú (31%), iascaigh (28%), baint feamainne (23%), oidhreacht chultúrtha agus sócmhainní (23%).

Bhí athrú aeráide agus an chaoi a bhféadfadh an NMPF cur le bearta maolaithe agus oiriúnaithe athrú aeráide na hÉireann ar cheann de na saincheisteanna ba mhinice a ardaíodh (42%).

Maidir le saincheist an chríosaithe (m.sh. ar cheart go mbeadh cur chuige críosaithe mar chuid de phleanáil mhuirí in Éirinn), iarradh ar fhreagróirí a chur in iúl an fearr leo cur chuige críosaithe, cur chuige bunaithe ar bheartas nó hibrideach den dá rud. As an 57 freagróir a chuir in iúl gurbh fhearr

leo cur chuige amháin thar ceann eile, bhí 44% i bhfabhar plean faoi stiúir polasaí, thogh 40% le haghaidh samhail hibrideach, agus léirigh 16% gur fearr criosú.

Miondealú iomlán ar na topaicí is minice a luaitear sna freagraí a liostaítear le rannán na Tuarascála Bunlíne

Saibhreas Ár nAigéin	13.9%	Comhshaol na Mara	52.6%
Nascadh le Pleanáil Talún	31.8%	Caomhnú an Dúlra	40.5%
Measúnuithe Timpeallachta	28.9%	Calafóirt, Cuanta, Loingseoireacht	43.9%
Comhthéacs Rialála	34.1%	Fómhar Feamainne	23.1%
Ceadanna agus Ceadúnú	33.5%	Cábalaí Teileachumarsáide	4.0%
Athrú Aeráide	41.6%	Turasóireacht	33.5%
Brexit	12.1%	Spórt agus Áineas	26.0%
Comhoibriú Trasteorann	19.7%	Cóireáil agus Diúscairt Fuíolluisce	9.2%
Dobharshaothrú	30.6%	Cur i bhFeidhm/Forfheidhmiú/Athbhreithniú	35.3%
Oidhreacht Chultúrtha agus Sócmhainní	23.1%	Saincheisteanna Comhairliúcháin	8.1%
Cosaint agus Slándáil Náisiúnta	7.5%	Criosú	5.2%
Peitriúiliam	16.2%	Polasaí	14.5%
Foinsí In-athnuaite	33.5%	Hibrid	13.3%
Córais Tarchurtha	8.7%	Cuspóirí an Phlean Mara	13.3%
Gabháil agus Stóráil Carbóin	8.7%	Pobail Chósta agus Oileán	20.8%
Stóráil Gáis Eischósta	8.7%	Muirdhreacha	12.1%
Iascaigh	27.7%	Creimeadh/Cosaint Chósta	8.7%
Comhiomláin Mhuirí	6.9%	Sábháilteacht	1.7%

Comhshaol Mara agus Caomhnú an Dúlra

Thagair os cionn 50% de na haighneachtaí a fuarthas don chomhshaol muirí agus / nó do chaomhnú an dúlra. Chuir go leor freagairtí béim ar an tábhacht a bhaineann le comhshaol muirí agus oidhreacht nádúrtha uathúil na hÉireann a chosaint ó na drochthionchair a d'fhéadfadh a bheith ag gníomhaíochtaí daonna, lena n-áirítear tionchair an bhruscair muirí. Leagtar amach i gCuid 3.0 den dréacht-NMPF na Polasaithe Pleanála Muirí Uileghabhálacha (OMPPanna) a bhaineann le gach togra a bhfuil tionchar aige ar an limistéar muirí. Tá an chéad tacar OMPP dírithe ar an gcomhshaol faoin gceannteideal Sláinte Aigéin. Tá na polasaithe seo ag teacht le tuairisceoirí Stádas Comhshaoil Maith an MSFD agus clúdaíonn siad saincheisteanna mar bhithéagsúlacht, Limistéir Chosanta Mara, sláine urlár na farraige, bruscar muirí, agus torann faoi uisce. Chomh maith le polasaithe a bhaineann leis an MSFD, tá polasaithe maidir le cáilíocht aeir agus athrú aeráide san alt Sláinte Aigéin.

Meastar go soláthraíonn OPPanna Sláinte Aigéin creatlach láidir chun cúrsaí timpeallachta muirí a ionchorprú i ngach próiseas cinnteoireachta muirí, agus iad bunaithe ar na prionsabail straitéiseacha ábhartha do phleanáil mhuirí mar atá leagtha amach sa Ráiteas um Beartas Pleanála Muirí (MPPS). Is féidir tuilleadh eolais ar an MPPS a fháil anseo: <https://www.housing.gov.ie/ga/pleanail/pleanail-spasuil-mhuiri/comhairliuchan-poibli-ar-raiteas-um-beartas-pleanala-muiri>).

Cheistigh roinnt freagróirí freisin an timpeallacht mhuirí a chur san áireamh i gcuid 4.0 den Tuarascáil Bonnlíne, ag tabhairt le tuiscint gur léirigh an chuma a bhí air i dteannta le príomhghníomhaíochtaí eárnálacha ar nós dobharshaothraithe, gníomhaíochtaí a bhaineann le fuinneamh, turasóireacht srl.

Go raibh an timpeallacht mhuirí le beartú le haghaidh seachas ceann de thrí cholún an phlean, ar bhonn cothrom le piléir shóisialta agus eacnamaíocha an phlean.

Cé gur luadh cúrsaí timpeallachta muirí i dtéarmaí a bheith ar cheann de thrí cholún an phlean i gcodanna den Tuarascáil Bonnline, aithníodh nár tugadh an pointe seo go soiléir gur tugadh aghaidh ar go leor ábhar imní maidir leis seo i struchtúr agus ábhar dréacht-NMPF.

Limistéir Chosanta Mara

D'éiligh roinnt aighneachtaí go gcuirfí Limistéir Chosanta Mara (MPAanna) san áireamh in NMPF. Tá gealltanais tugtha faoin bPlean Bithéagsúlachta d'Éirinn ár líonra de MPAanna a leathnú chun an sprioc a comhaontáíodh go hidirnáisiúnta a bhaint amach maidir le 10% ar a laghad dár gceantar muirí a chosaint. Chun é seo a bhaint amach, beidh ar an Aire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil reachtaíocht chumasúcháin a thabhairt ar aghaidh chun foráil a dhéanamh do phróiseas ainmniúcháin foirmiúil na MPA lena n-áirítear cuspóirí agus critéir chaomhantais, próisis chomhairliúcháin, monatóireacht, athbhreithniú agus bainistíocht a aithint. Tá sé i gceist tús a chur le hobair ar an reachtaíocht seo nuair a achtaíodh an Bille Microbeads (Toirmeasc) 2019 leis an sprioc reachtaíocht MPA a achtú in 2020.

Gníomhú Aeráide

Ardaíodh athrú aeráide i 42% de na haighneachtaí a fuarthas. Mhol beagnach gach duine de na freagróirí gur cheart go mbeadh CNP na hÉireann mar chuid thábhachtach dár bhfreagairt náisiúnta ar athrú aeráide, agus chuir go leor daoine béim freisin ar thionchar an athraithe aeráide ar, mar shampla, cáilíocht an uisce, bithéagsúlacht mhuirí agus ár gcósta.

Mar atá leagtha amach sa phlean, is breithniú lárnach é gníomh aeráide ar fud an dréacht-NMPF agus ba cheart é a mheas in éineacht le Plean Gníomhaíochta an Rialtais chun Dul i nGleic le Miondealú Aeráide (Iúil 2019). Leagann an Plean Gníomhaíochta Aeráide béim ar an ról ríthábhachtach atá ag pleanáil mhuirí inár n-iarrachtaí náisiúnta um ghníomhú aeráide i dtéarmaí, mar shampla, ár spriocanna fuinnimh in-athnuaite a bhaint amach trí phleanáil a dhéanamh chun fuinneamh in-athnuaite amach ón gcósta (ORE) a sheachadadh, gabháil agus forlámhú carbóin. Leagann an dréacht-NMPF amach an creat pleanála chun tosaigh ina mbainfear amach spriocanna ORE na hÉireann, i gcomhar leis an bpróiseas nua bainistíochta forbartha do thionscadail aonair ORE.

Tá gníomh aeráide leabaithe freisin mar phríomhthéama ar fud an phlean trí roinnt OMPPanna a chur i bhfeidhm atá dírithe go sonrach ar a chinntiú go gcaithfidh rialtóirí mara agus lucht déanta cinntí aird a thabhairt ar ghníomhú aeráide agus aon mholadh le haghaidh úsáid nó gníomhaíocht mhuirí á bhreithniú (lena n-áirítear mar shampla, forbairt calafoirt, dobharshaothrú, loingseoireacht etc.).

Fuinneamh In-athnuaite Eischósta

Rinne díreach os cionn 33% de na freagraí a fuarthas tagairt d'fhuinneamh in-athnuaite amach ón gcósta (ORE). Thagair cuid acu seo don ghá le creat beartais um pleanáil mhuirí a thacódh go cuí chun

tacú le réadú spriocanna fuinnimh in-athnuaite na hÉireann, an próiseas dícharbónaithe agus tacú lenár n-iarrachtaí dul i ngleic le hathrú aeráide.

Labhair freagraí eile faoin tionchar amhairc a d'fhéadfadh teacht as ORE, go háirithe an ghaoth amach ón gcósta, agus an gá atá ann rannpháirtíocht agus comhairliúchán poiblí cuí a chinntiú maidir le suíomh tionscadal amach anseo. Moladh crios maolánach féideartha mar bhealach chun a chinntiú go bhféadfaí riachtanais fuinnimh in-athnuaite a chothromú i gcoinne imní taitneamhachta amhairc. Mar sin féin, níor glacadh leis an gcur chuige seo sa dréachtphlean ar an mbonn nach soláthraíonn sé an tsolúbthacht is gá chun na cúinsí éagsúla feadh chósta fada na hÉireann a chur san áireamh. Ina ionad sin, meastar gur féidir an chothromaíocht chuí a bhaint amach trí, inter alia:

- an próiseas nua bainistíochta forbartha nua-aimseartha atá á sholáthar faoin mBille um Pleanáil agus Forbairt Muirí - lena n-áirítear oibleagáidí reachtúla soiléire maidir le comhairliúchán poiblí agus rannpháirtíocht;
- treoirlínte nua pleanála muirí reachtúla a fhorbairt i ndáil le ORE agus ina mbeidh treoir ar mheasúnú léirshamhlaithe nua chun bonn eolais a chur faoi dheardh agus leagan amach. Beidh ar na measúnuithe léirshamhlaithe seo léiriú ar chomhairliúchán le pobail a d'fhéadfadh a bheith in ann féachaint ar fhorbairt ORE amach anseo agus é mar aidhm tionchar a íoslaghdú;
- réimse na mbeartas sonracha pleanála muirí ar ORE atá sa dréachtphlean.

Tugann an dréachtphlean breac-chuntas freisin ar ról an ainmniúcháin spásúlachta sa todhchaí agus soláthraíonn sé achoimre ar an gcumhacht nua atá beartaithe don Rialtas chun Criosanna Gníomhaíochta Mara Straitéiseacha a dhéanamh le haghaidh gníomhaíochtaí sonracha ar nós ORE (féach an roinn thíos ar Chríosú). Bheadh aon ainmniúchán a bheartaítear faoi réir comhairliúchán poiblí forleathan agus na measúnuithe comhshaoil riachtanacha go léir.

Chríosú

Mar atá leagtha amach thuas, bhí formhór na bhfreagróirí i bhfabhar cur chuige hibrideach (meascán de pholasaí agus criosú) nó criosú. Léiríodh an rogha seo ag díospóireachtaí ar Ghrúpa Comhairleach MSP. Dá réir sin, cé nach leagtar amach sa dréacht-NMPF ainmniúchán spásúla nó criosuithe muirí do ghníomhaíochtaí sonracha. Tá socrúithe á ndéanamh faoi láthair chun forálacha sa Bille um Pleanáil agus Forbairt Muirí a chur san áireamh chun foráil a dhéanamh do chóras ainmnithe Criosanna Gníomhaíochta Mara Straitéiseacha. Cé go bhfuil sé i gceist go mbeidh sé ar fáil d'aon Aire chun tograí a thabhairt ar aghaidh le haghaidh crios amháin nó níos mó a ainmniú, forálfaidh an Bille gurb é an Rialtas a ghlacfaidh go críochnaitheach an crios a ghlacadh faoi NMPF. Cinnteoidh sé seo go mbeidh infheictheacht iomlán ag gach cuid den Rialtas ar úsáidí ár bhfarraigí agus cur chuige comhcheangailte maidir le réamhphleanáil mhuirí.

Áireofar leis an bpróiseas ainmniúcháin a bheartaítear ildheiseanna le haghaidh rannpháirtíocht agus comhairliúchán poiblí agus beidh measúnú comhshaoil iomlán (SEA agus AA) ar na criosuithe beartaithe go léir.

Forálfaidh an Bille freisin, nuair a dhéantar Ordú foirmiúil ón Rialtas (tar éis comhairliúcháin phoiblí agus measúnuithe comhshaoil), go meastar go bhfuil an criosú mar chuid den Chreat Náisiúnta um Pleanáil Mhuirí, agus go mbeidh sé ina bhreithniú ceangailteach do chinnteoirí mara.

Cuspóirí Ardleibhéil

Bhí 11 Cuspóir Ardleibhéil (HLOanna) molta i dTuarascáil an Bhunlíne in alt 24, agus baineadh as an bhfís, na spriocanna agus na spriocanna atá leagtha amach i Harnessing Our Ocean Wealth (HOOW - 2012). Fiafraíodh d'fhreagróirí an raibh na rudaí a theastaigh uathu a fheiceáil sa phlean gafa go forleathan ag na hÓgánaigh sin. Fáiltíodh go ginearálta leo seo mar réamhshamhlú tosaigh ar shaincheistanna a measadh a bheith tábhachtach go straitéiseach. Mhol roinnt freagróirí, áfach, nach raibh HOOW ceaptha mar cháipéis bheartais phleanála sa chiall a thuigtear de ghnáth agus gurbh fhearr go mbeadh bunús beartais phleanála níos oiriúnaí.

Ag freagairt dó seo, d'fhoilsigh an Rialtas an dréacht-Ráiteas Polasaí Pleanáil Mhuirí le haghaidh comhairliúcháin phoiblí i mí an Mheithimh 2019 agus tá an MPPS deiridh foilsithe anois taobh leis an Dréacht-NMPF. Tá sé i gceist ag an Ráiteas Polasaí Pleanáil Mhuirí na rudaí seo a leanas a dhéanamh:

- Déan cur síos ar na comhphárteanna reatha de chóras phleanála muirí na hÉireann;
- Tabhair breac-chuntas ar fhís d'fhorbairt ár gcóras phleanála muirí amach anseo;
- Leag amach na polasaithe agus na prionsabail uileghabhálacha a bhfuil an Rialtas ag súil leo go bhféachfaidh comhlachtaí phleanála muirí agus comhlachtaí poiblí eile a bhíonn ag plé leis an gcóras phleanála muirí (i dtéarmaí, mar shampla, ar rannpháirtíocht phoiblí, trédhearcacht, rialachas, measúnú comhshaoil, gníomhaíocht aeráide, sóisialta agus eacnamaíoch sochar);
- Leag amach tosaíochtaí ardleibhéil chun an córas phleanála muirí a fheabhsú in Éirinn.

Tá an Ráiteas Beartais Phleanála Muirí seo ag teacht le Ráiteas Beartais Phleanála 2015 a thacaíonn le feidhmiú an chórais phleanála talún uile in Éirinn. De réir mar a leagann an MPPS amach prionsabail, cuspóirí agus tosaíochtaí ardleibhéil maidir le phleanáil mhuirí in Éirinn, níl HLOanna sa dréacht-NMPF. Mar sin féin, tá cuspóirí sonracha eárnála nó gníomhaíochta ann chun treoir a thabhairt do chur i bhfeidhm polasaithe phleanála muirí.

Córas bainistíochta forbartha nuachóirithe

D'ardaigh os cionn 33% de na freagróirí an córas toilithe atá ann faoi láthair maidir le forbairt agus gníomhaíochtaí muirí. Bhain an phríomhcheist a ardaíodh anseo leis an ngá atá ann an reachtaíocht urthrá atá ann cheana a nuashonrú agus dlús a chur le tabhairt isteach córas nua bainistíochta forbartha.

Leagann an MPPS amach fíis do chóras comhtháite phleanála muirí le comhphárteanna ar leith réamhphleanála, bainistíochta forbartha agus forfheidhmithe. Tá an Rialtas ag forbairt reachtaíochta nua chun eilimintí na gcóras bainistíochta agus forfheidhmithe forbartha mara a nuachóiriú.

Déanfaidh an Bille um Pleanáil agus Forbairt Muirí 2019 (an Bille um Limistéar Muirí agus Imeall Trá roimhe seo), inter alia:

- Bunús reachtúil a bhunú chun Ráiteas Polasaí Pleanála Muirí a ullmhú;
- Cumhachtaí a thabhairt isteach don Aire Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil chun treoirlínte phleanála muirí reachtúla a chur i bhfeidhm (comhthreomhar le treoirlínte phleanála reachtúla faoi Alt 28 den Acht um Pleanáil agus Forbairt 2000);
- Bunús reachtúil feabhsaithe a sholáthar do réamhphleanáil mhuirí;

- Córas aonair toiliú Stáit a thabhairt isteach don limistéar muirí iomlán (in áit léasanna urthrá agus ceadúnais atá teoranta don fharraige chríochach) leis na hAirí Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil agus Cumarsáid, Gníomhaíocht Aeráide agus Comhshaoil ag glacadh le freagracht as toiliú an Stáit a chumasaíonn áitiú an limistéir mhuirí le haghaidh forbartha agus gníomhaíochtaí laistigh dá sainchúraimí faoi seach;
 - Deireadh a chur le dúbláil neamhriachtanach próiseas bainistíochta forbartha (lena n-áirítear measúnuithe comhshaoil) le haghaidh gníomhaíochtaí nó forbairtí a ndéantar measúnú orthu faoi láthair faoi na córais imeall trá agus pleanála;
 - Próiseas bainistíochta forbartha aonair a thabhairt isteach don limistéar muirí chun gníomhaíochtaí agus forbairtí a riaradh ag an mBord Pleanála / údaráis áitiúla mar is cuí do chineál agus suíomh forbartha;
 - Foráil a dhéanamh maidir le forfheidhmiú neartaithe agus comhlíonadh toilithe Stáit agus bainistíocht forbartha;
 - Socruithe idirthréimhseacha a sholáthar lena n-áirítear, inter alia, conair bainistíochta forbartha amach anseo do thionscadail fuinnimh in-athnuaite amach ón gcósta.
-